

#36

LAKNER László

1. Gadányi György fotózta Laknert az ikonikus Száj című kép festése közben

LAKNER LÁSZLÓ (1936)

Könyvobjekt | Book Object, 2001

Olaj, könyv, karton | Oil, book on cardboard, 28,5 x 40 x 2,5 cm
Jelezve balra lent és hátoldalon | Signed bottom left and on the reverse: Lakner, 2001

Kezdő ár | Starting price: 1 500 000 Ft / 3 750 EUR
Becsérték: 3 000 000 - 5 000 000 Ft
Estimate: 7 500 - 12 500 EUR

52

2. A sorozat párdarabja kiállítva
Lakner László: *Isa pur...*, kiállításán,
2007. május 15. - július 15. Petőfi Irodalmi Múzeum, Budapest

Lakner első könyvobjektje egy kötéllel összekötött, Kmety utcai műtermének falára felfüggesztett Lukács György-kötet volt: *„... egy napon, 1970-ben a műterembe lépve új szemmel láttam meg. Egyszerre észrevettem, hogy »megfogalmazással« állok szemben, hogy az összekötött könyv egy mű.”¹* 1971-ben szitanyomatot készített róla, melyet az 1972-es velencei biennálén kiállítottak. Ezt a munkát a párizsi Picasso Múzeum igazgatója vásárolta meg, mely az első nagy lépés volt Lakner nemzetközi köztudatba való kerülésének.

A sorozatot többek között Platón, Heidegger esztétika könyveinek, illetve saját verses kötetekinek fölakasztása követte. Ez a két, képként függőlegesen egymás alá felakasztott könyvekből álló sorozat váratlan sikert aratott külföldön; az 1977-es kasseli Documentán is szerepelt.

3. Lukács György fellógatott könyve a festő Kmety utca műtermében, 1965
a festő archiv felvétele

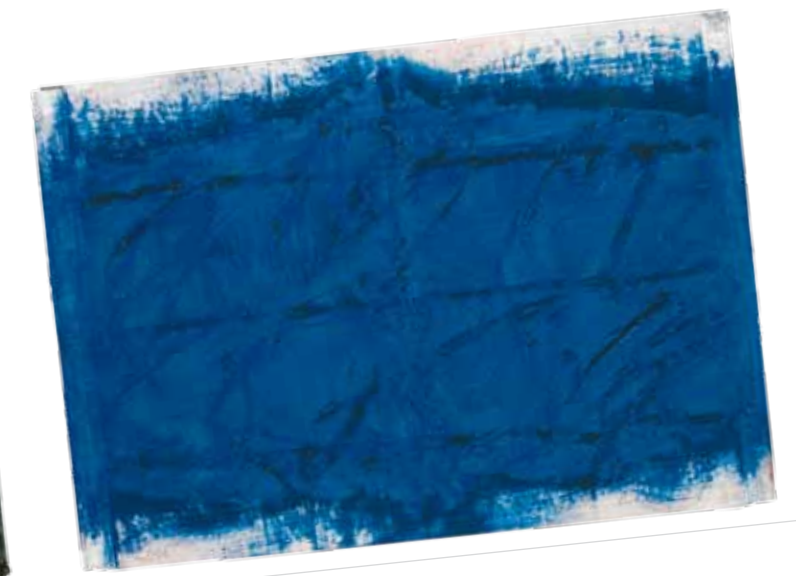
Az itthon elkezdett könyv-sorozatának darabjai a megkötözött, politikai-társadalmi témákra reflektálnak és csukva vannak. 1974-ben Lakner Berlinbe költözik, és 1975-ben könyveit kinyitja: *A festészet számára meghódított lapok* címet viselő akció keretében a könyv lapjait széles ecsettel, sok festéket használva fehérre mázolja. Ennek az akciónak a folytatásaként értelmezhető a most aukcióra kerülő két tárgy is. Lakner egy teljesen hétköznapi tárgyat használ fel; egy telefonkönyvet emel be a kiállítótérbe, amely ezen aktus által képzőművészeti alkotássá válik – így tekinthetünk rá duchamp-i ready-made-ként is. Míg korai könyvmunkái alapját többségében egy-egy ideológiát megtestesítő szellemi termék adja, melynek megkötözése politikai, kulturális üzenettel bír, ezzel szemben a telefonkönyv a gyakorlati élet praktikus eszköze, célja csupán az információközlés. Egy használati tárgy, amely meg van fosztva eredeti funkciójától, hiszen fellapozhatatlanná lett téve, mint ahogyan a szöveg is olvashatatlaná vált benne a ráfestés által. *„Paradox módon a szöveg eltüntetése által válik láthatóvá a könyv könyvszerűsége. Lakner azért fosztja meg a könyvet eredeti funkciójától, hogy láthatóvá váljon mint egy sajátos tárgy.”*²

A könyv felületét Lakner vastag festékrétegből, és az abba kevert viaszból impasto technikával alakítja, lendületes, s egyszerre monoton, kézzel írt szövegre emlékeztető faktúrát hoz létre a nyitott könyv két felső lapján. Az információban gazdag nyomtatott szövegoszlopok helyén, mintha csak valaki vázlatfüzetét konzerválta volna, reliefszerűen domborodnak ki az új, kézírásra emlékeztető „szöveg sorai”. *„... nem csak a kézírás, hanem egyáltalán az írás, ez az elemi és végsőkig tömörített közlésfajta áll a munkáim középpontjában tíz év óta. E mögött nincs semmilyen hangzatos teória, csak lelkesedés és eltökélt közlésvágy. Az írás egy »motivum«, egy téma, amit ahhoz használok, hogy festészetet csináljak — ürrügy, metafizikus kiindulópont. Ennyiben egyezik a művészet évszázadainak más témáival.”*³ Az „írás”, ami a két objekt felületén látható, nem kötődik egy nép nyelvéhez, vagy írásjeleihez sem; jellel redukált folyóírás, egy archetipikusan emberi, mindenhol és mindenkor érvényes közös vizuális nyelv. Ez a tárgy egy közös metszetet hoz létre a különböző képzőművészeti műfajok között, hisz nehéz meghatározni, hogy ez egy festmény egy nyitott könyv lapjaira festve, egy szobor vagy relief, egy ready-made, vagy egy objekt,

sőt, lehet akár koncept is, hiszen egy nagy ívű, évtizedeken át különböző aspektusokból vizsgált téma ez Lakner életművében. Messzire barangolhatunk az időben a hordozó funkciójából és a festői technikából kiindulva, ha a telefonkönyvre a kilencvenes-kétezres évek mindennapi életének praktikus sorvezetőjeként, ha úgy tetszik „bibliájaként” gondolunk. Az impasto technika az ókorban is kedvelt enkausztafestészetből fejlődött tovább: meleg méhviaszt használtak a pigmenteket hordozó anyagon való eloszlásához, amellyel egyúttal a kép tartósságát is biztosították. A most kalapács alá kerülő 1989-es könyvobjekt színe az *International Klein Blue*-t idézi, a 2001-ben készült munka láttán pedig Lakner *Isa, pur* sorozatára asszociálhatunk, mely a homokra, koromra, porral keveredő vérre, agyagra emlékeztet földszíneivel. Hazai aukción most találkozhatunk először Lakner könyvobjektjével. Egy gyűjtemény meghatározó darabja azonban leginkább mégis azért lehet, mert *„a folyton kísérletező Lakner számára a könyv emblematikus jelentőséggel bír: motivum, kiindulópont, melytől elrugaszkozhat, hogy később visszatérhessen hozzá, könyvművei életművének nemzetközileg tán leginkább ismert darabjai.”*⁴

4. Lakner László: *Cim nélkül* (részlet *A festészet számára meghódított lapok* sorozatból), 1975
Galerie Heimeshoff, Essen

5. Lakner László: *Lettre imaginaire*, 2006
Berlin, magángyűjtemény

BÁN GABRIELLA

1 Részlet egy beszélgetésből Beke László és Lakner László között (Budapest, 1993 december), in: INDEX Nr 1., kat, Goethe Intézet, i.m., o.n.
2 Fehér Dávid: *Avantgarde-Arrièregarde. Történetiség, képiség, referencialitás Lakner László életművében.* Doktori Disszertáció, Budapest, 2018, 347. o. In: https://edit.elte.hu/xmlui/bitstream/handle/10831/40311/dissz_feher_david_fiiozofiatud.pdf
3 Bán András: *Festői szigor és poézis, Találkozás Lakner Lászlóval.* Magyar Nemzet, 1986. július, 49. évfolyam, 175. szám, 9. o.
4 Fehér Dávid: *Lakner László Homokkönyve, Asszociációk egy új Lakner-könyv margójára.* In: Balkon, 2010 / 4. szám, 9. o.